

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Terveysturvajärjestelmä, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtäväalasta

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kannattaa ns. voimaannuttamislain 30 § käyttöönottoa. Siirtymäsäännöksen tavoitteena on ensisijaisesti maaseutuohjelman nykyisen ohjelmakauden (2014-2020) häiriötön ja joustava loppuun vienti sekä myönnön että erityisesti maksatusten ja jälkitoimien näkökulmasta. Myös päättyneiden hankkeiden seurantavelvoitteen näkökulmasta siirtymäsäännös varmistaa toiminnan keskeytymättömyyden ja säädösten mukaisuuden. Uudistuksessa tulisi voida avoimesti tarkastella maakuntien yhteisten asiantuntijaresurssien mahdollisuutta. Ainakin siirtymävaiheessa maakunnilla tulee olemaan tarve yhteisiin resursseihin. Kaakkois-Suomessa tämä tarve on todennäköinen, koska osaavaa henkilöstöä ei mitenkään voi "jakaa" kahteen maakuntaan. Myös usean tehtävän kustannustehokkaan hoitamisen kannalta yhteiset resurssit ovat järkeviä.

Uusille maakunnille tulee suuri vastuu em. maksajavirastotoimintojen sujuvuudesta heti muutoksen jälkeen. Siirtymäsäännös helpottaa olennaisesti myös näiden toimeenpanotehtävien hallittua hoitamista ohjelmakauden loppuun. Maaseutuohjelmaa toimeenpaneva, ELY-keskuksesta maakuntiin siirtyvä asiantuntemus ei lähtökohtaisesti riitä kahden maakunnan resurssiksi ilman, että maakunnat sopivat yhteistyöstä. Voimaantulolain 30§ on kuitenkin laadittu vain "maaseudun kehittämistä" koskevaksi siirtymäsäädökseksi. Myös viljelijätukiprosessin ja maatilarahoituksen osalta tilanne on pääosin samankaltainen niillä ELY-keskusalueilla, joissa on kaksi maakuntaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen mielestä 30 § tulisi laajentaa koskemaan kaikkia maaseutuhallinnon tehtäviä eli käytännössä kaikkia maksajavirastotehtäviä.

Mittavassa lakimuutospaketissa ei juurikaan ole pystytty uudistamaan nyt voimassa olevaa säädöstä, vaan suurin osa esitetyistä muutoksista on teknisluonteisia. Tämä on pettymys, koska nyt olisi ollut erinomainen tilaisuus purkaa monimutkaista säädöstä hallitusohjelman "byrokratian purku" -tavoitteen mukaisesti. Hallinnonalalla on paljon volyymeiltaan pieniä tehtäväkokonaisuuksia, joiden hoitaminen ELY-keskuksissa on koettu haasteelliseksi varsinkin osaamisen ylläpidon ja toimivien sijaisuusjärjestelyjen näkökulmasta. Muutama vuosi sitten onnistuttiin jo muutamien tehtävien hoito keskittämään 1-2 ELY-keskukselle, mikä oli erittäin toimiva ratkaisu. Nyt em. tehtävät esitetään maakuntauudistuksen yhteydessä siirrettäväksi 18 maakunnan tehtäväksi eli entistäkin pienemmille alueille. Tätä kehitystä ei voi pitää mitenkään rationaalisena, ja siihen (tehtävien keskittämiseen) kannattaisi puuttua jo nyt säädösvalmistelussa. Muussa tapauksessa useimmat maakunnat joutuvat tuoreeltaan käymään neuvotteluja yhteistyöstä yksittäisten tehtävien järjestämiseksi.

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtävälästä

Lailla maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa turvataan riittävät henkilöstö- ja muut voimavarat sekä tarvittava erityisasiantuntemus ja tehtävien hoito vesistöaluekokonaisuuksina maakunnille kuuluvissa kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa säädetään lailla tehdyn esityksen mukaisesti. Vesistötehtäviä ja kalataloustehtäviä hoidetaan ELY-keskuksissa nykyisin pitkälti keskitetysti. Hallituksen 5.4.2016 tekemän linjauksen mukaan tehtävät tulisi järjestää maakuntahallinnossa mahdollisimman kustannustehokkaasti yhtä maakuntaa laajemmalla alueella tai valtakunnallisesti yhteen maakuntaan keskitettynä tehtävissä tarvittavan osaamisen riittävyyden turvaamiseksi. Kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä ei voida järjestää siten, että niitä hoidettaisiin kaikista maakunnista itsenäisesti, koska vesistöalueet eivät rajaudu maakuntien rajojen mukaisesti. ELY-keskus pitää tarkoituksenmukaisena, että Vuoksen ja

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueilla yhteistyö järjestettäisiin yhtenä kokonaisuutena sekä kala- ja vesitalouden että vesienhoidon tehtävien osalta.

Rajavesistötehtäviä sekä Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toimeenpanoon liittyvät tehtävät siirtyvät merkittävältä osalta maakuntien hoidettavaksi. Koska valtion on sopimuspuolena varmistettava sopimusvelvoitteidensa täyttäminen maa- ja metsätalousministeriö edelleen ohjaisi ja seuraisi sopimusten ja lainsäädännön toimeenpanoa. Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toimeenpanotehtäviä hoidetaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä nykyisin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta, johon on keskitetty myös Kymijoen ja Päijänteen säännöstely- ja luvanhaltijatehtävät. Vesistöjen säännöstely- ja juoksutustehtäviä keskittämällä on saatu turvattua tarvittava osaaminen, mahdollistettu toimivat sijaisuusjärjestelyt sekä varmistettu resurssien riittävyys poikkeustilanteissa. Tehtävien keskittämisellä on varmistettu myös se, että Kaakkois-Suomen ELY-keskus on pystynyt toteuttamaan suomalais-venäläisen rajavesistökomission osoittamia tehtäviä maa- ja metsätalousministeriön valtuuttamana. ELY-keskus pitää tärkeänä, että Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toimeenpano, Kymijoen ja Päijänteen luvanhaltija- ja säännöstelytehtävät sekä Suomen ja Venäjän väliset rajavesistötehtävät säilytettäisiin yhtenä kokonaisuutena, jotta tehtävien hoidossa pystyttäisiin jatkossakin varmistamaan riittävät resurssit ja osaaminen. Tehtäviä hoidetaan nykyisin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta Kouvolasta, joten olisi tarkoituksenmukaista säätää tehtävät Kymenlaakson maakunnan hoidettavaksi.

Aluekehittämismääräysten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttinne tehtävälästä

Vaikutuksiltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita koskeva ELY-keskusten valvontatehtäviä ehdotetaan poistettavaksi lainsäädännöstä kokonaan ilman, että tehtävää osoitetaan minkään viranomaisen hoidettavaksi. Kyseessä on merkittävä periaatteellinen muutos ja se edellyttäisi huomattavasti perusteellisempaa vaikutusten arviointia kuin lausuntomateriaalista ilmenee. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvominen kokonaisuutena ei ehdotetussa maankäyttö- ja rakennuslaissa kuuluisi minkään viranomaisen vastuulle.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että maakunnan tulee saada tietää ja lausua alueellaan tapahtuvasta toiminnasta.

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttinne tehtävälalasta

Tulevan maakunnan tehtäviin ei olla säätämässä alueidenkäytön valvontaan liittyviä tehtäviä. Vaikka laillisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä ehdotetaan siirrettäväksi valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle, jää epäselväksi, miten yleinen kuntien maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva alueidenkäytön ja rakennustoimen valvonta on järjestetty ja miten se toteutuu. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiselle kehittämiskeskustelulle ehdotetaan 8 §:ssä uudeksi nimeksi maakunnan ja kuntien yhteistyö alueiden käytön suunnittelussa. Nykysäännöstä ei ole tarpeellista muuttaa esitetyllä tavalla. Kehittämiskeskustelut ovat käytännössä toimineet valtion ja kunnan välillä ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdessä kehittävästi. Jotta kehittämiskeskustelusta olisi tosiasiallista hyötyä, sen taajuus tulisi olla suurempi kuin kerran valtuustokaudessa. Keskustelua ei myöskään ole syytä rajata esitetyllä tavalla alueidenkäytön kysymyksiin.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttinne tehtävälalasta

Luonnonsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät ovat menossa Valtion valvonta- ja lupavirastolle. Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen maakunnan tehtävänä on vaarassa jäädä suppeaksi vapaaehtoisen suojelualueiden toteutuksen edistämistehtäväksi. Maakunnan muihin tehtäviin perustuen olisi erittäin tärkeää, että maakunnalle säädettäisiin tehtävä edistää ja ohjata luonnon monimuotoisuuden suojelua sen keskeisissä tehtävissä maakuntakaavoituksessa ja kuntakaavoituksen edistämisessä, liikennejärjestelmäsuunnittelussa, vesien- ja merenhoidon suunnittelussa, tulvariskien hallinnan suunnittelussa sekä aluekehittämistehtävissä. Vapaaehtoisen suojelun (mm. METSO-ohjelma) toteutuksen työnjakoa tulee edelleen täsmentää.

Esitetty ratkaisu, jonka mukaan luonnonsuojelutehtävät hajotetaan Valtion valvonta- ja lupavirastolle ja maakunnille, hajottaa jo nykyisellään niukat luonnonsuojelun resurssit. Esitetyllä toimintamallilla varsinkin maakuntien luonnon monimuotoisuuden asiantuntemus tulee jäämään aivan liian vähäiseksi. Koska luonnonsuojelulaissa maakunnalle ei myöskään osoiteta merkittäviä tehtäviä, ei tehtävää tulla todennäköisesti myöhemminkään resursoimaan.

Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttinne tehtävälalasta

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtävälästä

ELY-keskus on lausunut ko. tehtävien osalta kohdassa Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4).

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtävälästä

Vesien- ja merenhoidon tehtävissä vesistöalueittainen yhteistyö on välttämätöntä, koska vesistöt eivät noudata maakuntarajoja. Maakunnat velvoitetaan tekemään yhteistyötä seuraavissa vesien tilan arvioimisessa, ympäristötavoitteiden asettamisessa, vesienhoidon järjestämisen työohjelman ja vesienhoitosuunnitelman valmistelun aikataulun laatimisessa, vesienhoidon keskeisten kysymysten tunnistamisessa, vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelmien laatimisessa, seurantaohjelman laatimisessa sekä vesienhoidon järjestämisessä valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti (mm. aikataulu). Ehdotettu yhteistyötä koskeva säännös poikkeaa MMM:n toimialan tehtävien hoitamiseksi ehdotetusta menettelystä, josta on esitetty säädettäväksi uusi laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa. Vesienhoitotehtävien hoitamisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että yhteistoimintaa koskeva lainsäädäntö olisi jokseenkin saman sisältöistä. ELY-keskus pitää järkevänä yhteistoiminta-alueena Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueita, jotka kattavat Uudenmaan, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen, Keski-Suomen, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat.

Vesienhoidon tavoitteet määrittävänä toimielimenä maakunnalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa niihin lupapäätöksiin, joilla on keskeinen merkitys vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisessa.

Erityisesti ympäristönsuojelulaki kaipaa tältä osin täsmennyksiä. Toisin kuin ELY-keskus, maakunta ei olisi ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaan yleistä etua valvova viranomainen, ei edes kalatalousasioissa. Tässä on ristiriita ehdotettuihin vesiasioiden säädöksiin. Vesilakiehdotuksen mukaan maakunta toimii viranomaisena sille säädetyissä tehtävissä vesitalousasioissa ja valvoo niissä yleistä etua. Maakunta toimii vesilaissa tarkoitettuna kalatalousviranomaisena. Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 42 §:n mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta tarvittaessa lausunto niiltä maakunnilta, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, sen toimialaan kuuluvista asioista. Perusteluissa viitataan erityisesti maakunnan alueiden käytön ja vesiasioiden osaamiseen. Valitusoikeutta lupapäätöksiin maakunnalla ei kuitenkaan ehdotuksen (191 §) mukaan ole missään asioissa. Tämä on puute, johon olisi tarpeellista saada muutos. Maakunnalla tulisi olla oikeus, kuten vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa tarkoitettulla yleistä etua valvovalla yksiköllä, hakea sille kuuluvien tehtävien osalta muutosta lupaviranomaisen tekemään päätökseen, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan yleisen intressin turvaamiseksi tai lain soveltamiskäytännön turvaamiseksi. Vesienhoidon ympäristötavoitteiden turvaaminen/saavuttaminen ovat tällainen yleinen intressi, ja muutoksenhakuoikeutta voitaisiin käyttää tilanteissa, joissa hankkeen seurauksena voisi olla vesien ekologisen tai kemiallisen tilan heikentyminen.

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueelliset romaniasiat neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen

järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Yleisen edun valvonta olisi parempi järjestää toimintona kuin erillisenä yksikkönä, kuten nyt on ehdotettu. Tärkeää on myös että toiminto järjestetään kiertävällä jäsenyydellä. Lupakokoonpanossa tulee tarvittaessa olla mukana valvoja ja luonnonsuojelun asiantuntija.

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Voimaannpanolain 9 §:n 3 momentissa säädetään henkilöstön siirtymisestä liikkeenluovutuksella maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön. Tätä noudatetaan myös maakuntien tytäryhteisöjen osalta. Tämä kattaa myös siirtymiset palvelukeskusten tytäryhtiöön.

Henkilöstön asemaa koskevissa säädöksissä tulisi ottaa huomioon myös se vaihtoehto, että ainakin siirtymävaiheessa maakunnilla voi olla tarve yhteisiin resursseihin. Kaakkois-Suomessa tämä tarve on todennäköinen, koska osaavaa henkilöstöä ei mitenkään voi "jakaa" kahteen maakuntaan. Myös usean tehtävän hoitamisen kannalta yhteiset resurssit ovat järkeviä.

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Valtion vesitaloushankkeiden ja vesistörakenteiden siirrosta (16 §) voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan säätää ehdotetulla tavalla. On varmistettava, että palvelukeskuksen ja maakunnan luvanhaltijan välinen yhteistyö on sujuvaa.

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

VMn ja pääsopijajärjestöjen saavuttama neuvottelutulos virkaehtosopimuksesta, jolla aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmää koskevaa sopimusta noudatetaan uudessa virastossa on hyvä ratkaisu sekä työnantajan että henkilöstön kannalta (29 §).

30§ Maaseudun kehittämisen tukemista koskeva siirtymäsäännös

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kannattaa 30§ käyttöönottoa. Siirtymäsäännöksen tavoitteena on ensisijaisesti maaseutuohjelman nykyisen ohjelmakauden (2014-2020) häiriötön ja joustava loppuun vienti sekä myönnön että erityisesti maksatusten ja jälkitoimien näkökulmasta. Myös päättyneiden hankkeiden seurantavelvoitteen näkökulmasta siirtymäsäännös varmistaa toiminnan keskeytymättömyyden ja säädösten mukaisuuden.

Tässä vaiheessa ohjelmakautta ei myöskään ole tarkoituksenmukaista laatia uusia alueellisia maaseudun kehittämissuunnitelmia Etelä-Karjalaan ja Kymenlaaksoon, vaan ohjelmakausi viedään loppuun Kaakkois-Suomen alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisena. Myöskään vuodenvaihteessa 2018-19 käyttämättömän myöntökiintiön jakaminen kahdelle maakunnalle ei ole tarkoituksenmukaista.

Uusille maakunnille tulee suuri vastuu em. maksajavirastotoimintojen sujuvuudesta heti muutoksen jälkeen (Lakiluonnos nro 61). Siirtymäsäännös helpottaa olennaisesti myös näiden toimeenpanotehtävien hallittua hoitamista ohjelmakauden loppuun. Maaseutuohjelmaa toimeenpaneva, ELY-keskuksesta maakuntiin siirtyvä asiantuntemus ei lähtökohtaisesti riitä kahden maakunnan resurssiksi ilman, että maakunnat sopivat yhteistyöstä. Erityisen tärkeää tämä on tiedostaa nykyisen ohjelmakauden toimeenpanon ja loppuun saattamisen näkökulmasta. Tämä asia edellyttää maakuntien yhteistä neuvottelua ja suunnittelua.

Pykälä on kuitenkin laadittu vain "maaseudun kehittämistä" koskevaksi siirtymäsäädökseksi. Myös viljelijätukiprosessin ja maatilarahoituksen osalta tilanne on pääosin samankaltainen niillä ELY-keskusalueilla, joissa on kaksi maakuntaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen mielestä 30§ tulisiikin laajentaa koskemaan kaikkia maaseutuhallinnon tehtäviä eli käytännössä kaikkia maksajavirastotehtäviä.

Tässä yhteydessä tulisi voida tarkastella myös maakuntien yhteisten asiantuntijaresurssien mahdollisuutta (vrt. lausunto voimaannpanolakiuonnoksen 3 luvun 8§). Ainakin siirtymävaiheessa maakunnilla voi olla tarve yhteisiin resursseihin. Kaakkois-Suomessa tämä tarve on todennäköinen, koska osaavaa henkilöstöä ei mitenkään voi "jakaa" kahteen maakuntaan. Myös usean tehtävän hoitamisen kannalta yhteiset resurssit ovat järkeviä.

litin kunta liittyy Päijät-Hämeen maakuntaan vuoden 2019 alusta. Tarvitaanko siitä ja vastaavista muutoksista myös säätää tässä yhteydessä?

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

2 Vesilaki

ELY-keskus katsoo, että vesilain muutosehdotuksessa esitetty tehtävien ja vastuiden jako Valtion valvonta- ja lupavirastolle ja maakunnalle on keskeisiltä osin onnistunut ja tarkoituksenmukainen. Maakuntien tehtäväksi ovat tulossa vesivaratehtävät sekä vesien- ja merenhoidon tehtävät. Tehtävien hoitamisen edellytyksenä on, että maakunta voi käyttää puhevaltaa niihin liittyvissä vesilain mukaisissa menettelyissä ja valvoa näissä asioissa yleistä etua. Maakunnan yleisen edun valvontatehtävä vesiasioissa olisi osin rinnakkainen Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluvan yleisen edun valvontatehtävän kanssa.

Maakunnan kalatalousviranomaisen roolia on esityksessä korostettu verrattuna maakunnan muihin rooleihin kuten vesien- ja merenhoito, tulvariskien hallinta ja muut vesitaloustehtävät sekä maakuntakaavoitus ja merialuesuunnittelu. Uudessa maakuntahallinnossa vesitalous-, vesienhoito- ja kalatalousasiat muodostavat synergisen kokonaisuuden, eikä olisi erityistä tarvetta siirtää edellisen hallinnon mukaisia rakenteita myötäilevää ilmaisua erillisestä kalatalousviranomaisesta uuteen lakiin. Riittää, kun ilmaistaan pelkästään "maakunta toimialaansa kuuluvissa asioissa", mikä sisältää myös maakunnan kalatalousviranomaisen roolin.

Velvoitetarkkailut muodostavat merkittävän osan vesien- ja merenhoidon edellyttämää vesistöseurantaa ja tarkkailu on keino varmistaa hankkeiden vaikutusten merkittävyys suhteessa vesien- ja merenhoidon tavoitteisiin. Näistä syistä lakiin tulee lisätä säädös, jonka perustella tarkkailusta päätettäessä tulee kuulla maakuntaa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Vastaavasti on säädettävä myös ympäristönsuojelulakiin.

Nykyisen vesilain 3:11.1 §:n perusteella lupaviranomainen voi määrätä valtion valvontaviranomaisen tai kalatalousviranomaisen määräämään yhteistarkkailuun osallistumisesta. Valtion lupa- ja valvontavirastossa lupien myöntäminen ja valvonta tapahtuvat samassa viranomaisessa. Onko päätöksissä enää perusteltua delegoida tarkkailujen hyväksymispäätöksiä valtion valvontaviranomaiselle, vai tulisiko päätökset tältä osin tehdä lupaviranomaisessa?

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

10 Laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa

Lain tarkoituksena on turvata riittävät henkilöstö- ja muut voimavarat sekä tarvittava erityisasiantuntemus ja tehtävien hoito vesistöaluekokonaisuuksina maakunnille kuuluvissa kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa säädetään lailla tehdyn esityksen mukaisesti. Ehdotettu aikataulu on maakuntavalmistelun kannalta liian tiukka ja määräaika ehdotetaan jatkettavaksi lokakuun 2018 loppuun.

Kuten lain perusteluista ilmenee, vesistötehtäviä ja kalataloustehtäviä hoidetaan ELY-keskuksissa nykyisin pitkälti keskitetysti. Hallituksen 5.4.2016 tekemän linjauksen mukaan tehtävät tulisi järjestää maakuntahallinnossa mahdollisimman kustannustehokkaasti yhtä maakuntaa laajemmalla alueella tai valtakunnallisesti yhteen maakuntaan keskitettynä tehtävissä tarvittavan osaamisen riittävyyden turvaamiseksi. Kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä ei voida järjestää siten, että niitä hoidettaisiin kaikista maakunnista itsenäisesti, koska vesistöalueet eivät rajaudu maakuntien rajojen mukaisesti. ELY-keskus pitää tarkoituksenmukaisena, että Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueilla yhteistyö järjestettäisiin yhtenä kokonaisuutena sekä kala- ja vesitalouden että vesienhoidon tehtävien osalta.

15 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta

Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain täytäntöönpanoon liittyvät keskeiset tehtävät siirrettäisiin asianomaiselle maakunnalle. Laissa säädetään Suomen ja Venäjän välisen valtiosopimuksen soveltamisesta. Koska valtion on sopimuspuolena varmistettava sopimusvelvoitteidensa täyttäminen, lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö ohjaisi ja seuraisi lain täytäntöönpanoa.

ELY-keskus pitää lakiin tehtyjä muutoksia hyvinä. Maakunnan ja valtion toimivaltaa normaalista poikkeavista juoksutuksista päätettäessä ja sopimuspuolelle mahdollisesti maksettavien korvausten maksajasta tulisi vielä selventää.

Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toimeenpanotehtäviä hoidetaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä nykyisi Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta, johon on keskitetty myös Kymijoen ja Päijänteen säännöstely- ja luvanhaltijatehtävät. Vesistöjen säännöstely- ja juoksutustehtäviä keskittämällä on saatu turvattua tarvittava osaaminen, mahdollistettu toimivat

sijaisuusjärjestelyt sekä varmistettu resurssien riittävyys poikkeustilanteissa. Tehtävien keskittämällä on varmistettu myös se, että Kaakkois-Suomen ELY-keskus on pystynyt toteuttamaan suomalais-venäläisen rajavesistökomission osoittamia tehtäviä maa- ja metsätalousministeriön valtuuttamana.

Saimaan ja Vuoksen juoksutusääntöä koskeva valtiosopimus kytkeytyy tiiviisti rajavesistösopimukseen (Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen rajavesistöjä koskeva sopimus (SopS 25/1965)). Kyseisen lain toimeenpanoon liittyvät tehtävät tulee niiden tehtävien osalta, joita ELY-keskukset nykyisin hoitavat, säätää maakuntien tehtäviksi.

ELY-keskus pitää tärkeänä, että Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toimeenpano, Kymijoen ja Päijänteen luvanhaltija- ja säännöstelytehtävät sekä Suomen ja Venäjän väliset rajavesistötehtävät säilytettäisiin yhtenä kokonaisuutena, jotta tehtävien hoidossa pystyttäisiin jatkossakin varmistamaan riittävät resurssit ja osaaminen. Tehtäviä hoidetaan nykyisin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta Kouvolasta, joten olisi tarkoituksenmukaista säätää tehtävät Kymenlaakson maakunnan hoidettavaksi.

17 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain kumoamisesta

Esitetään, että lakia ei tässä vaiheessa kumota, vaan muutetaan lakia niin, että ELY-keskukselle kuuluvat velvoitteet siirtyvät maakunnille. Näin mahdollistetaan laajojen peruskuivatushankkeiden eteneminen ja niihin liittyvien ympäristötoimenpiteiden toteutuminen. Jos laki kumotaan, niin ympäristöinvestointien tukitaso pienenee merkittävästi ja ne jäävät todennäköisesti toteutumatta. Lisäksi lain kumoamisen seurauksena tukea ei voitaisi enää maksaa muille kuin aktiiviviljelijöille, jolloin erityisesti laajojen hankkeiden toteutuminen vaarantuisi. Peruskuivatustuen asiantuntijoita on ELY-keskuksissa lukumääräisesti vähän. Tehtävää kannattaisi hoitaa jatkossa keskitetysti 1-2 maakunnan toimesta.

22 Laki tulvariskien hallinnasta

Tulvariskien hallinnassa korostuu vesistöaluekohtaisen tarkastelun tarve. Tulvariskien hallinnan suunnittelu ja tulvantorjunta edellyttävät tästä syystä tiivistä maakuntarajat ylittävää tehtävien hoitamista. Uudenkin lain useissa pykälissä korostuu vesistöaluekohtainen yhden maakunnan aluetta laajempi tehtävien hoitaminen. Voimassa olevassa laissa tulvariskien hallinnan tehtävän keskittämismahdollisuudesta on säädetty 4 §:n 3 momentissa, joka uudesta laista poistuu. Voimassa olevan 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä ELY-keskuksen huolehtimaan pykälässä tarkoitetuista tehtävistä toisen keskuksen toimialueella. Säännöksen tarkoituksena on ollut, että viranomaisten voimavarat voidaan ohjata tulvariskien hallinnan tehtäviin mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti. Hallituksen esityksen perusteluissa on mainittu, että maakunnat sopisivat keskenään tehtävän hoitamisesta siten, kuin hallituksen esitykseen sisältyvässä

ehdotuksessa maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa annettavaksi laiksi säädettäisiin. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yhteistoiminnan toteutustavasta ei ole välttämätöntä säätää laissa tulvariskien hallinnasta, mutta muutos korostaa maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa ehdotetun lain säätämisen tärkeyttä.

Lakiehdotuksen 4 §:ssä on säädetty kattavasti maakunnan tehtävistä tulvariskien hallinnassa. Pykälän toisen momentin ensimmäisessä kohdassa tulisi korostaa sitä, että myös muilla kuin merkittävillä tulvariskialueilla tulvariskien hallintatyötä tulee tehdä vesistöaluekokonaisuuksissa esimerkiksi seuraavalla tavalla: 1) huolehtia vesistötulvariskien hallintaa palvelevasta koko vesistöalueen kattavasta suunnittelusta muilla kuin merkittävillä tulvariskialueilla. Tulisi vielä harkita, että olisiko tarpeen erikseen mainita maakunnan tehtävissä operatiivinen tulvantorjunta ainakin siltä osin, kun se kytkeytyy maakunnan hallitsemiin vesitalouslupiin.

24 Laki vesihuoltolain muuttamisesta

20 d § tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin kohtaan tulee lisätä maakunnan rooli tietojärjestelmän käyttäjänä, erityisesti koskien vesihuollon varautumista.

Vesihuoltolain luvun 3 § 11 liittämisvelvollisuudesta vapautumiseen on pyydetty ”kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto”. Oikea toimivaltainen viranomainen on maakunta.

31 Laki eläinsuojelulain muuttamisesta

41§: Pykälässä todetaan, että eläinsuojeluvalvojan on rikkeitä havaitessaan tehtävä ilmoitus maakunnalle tai poliisille. Tulisiko muuttaa muotoon: maakunnalle tai poliisille, tarvittaessa molemmille.

33 Laki eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

32§: Pykälässä mainitaan, että ”Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia”. Määrittely ”merkittävä osa” tulisi tehdä ohjetta korkeammalla tasolla, koska se olisi seuraamusperuste.”

39 Laki eläintautilain muuttamisesta

87§: Jää epäselväksi, ketä tarkoitetaan Elintarviketurvallisuusviraston valtuutetulla tarkastajalla.

42 ja 43 Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista ja Laki taimiaineistolain muuttamisesta

On kannatettavaa, että kasvinsuojelurekisteriin ja taimiaineistoa koskevaan rekisteriin liittyvät asiat keskitetään Elintarviketurvallisuusvirastolle, joka myös päättää asiasta. Tällöin kokonaisuus ja asiantuntemus ovat samassa paikassa.

Lakimuutoksen yhteydessä tulisi myös torjuntapäätösten tekeminen keskittää Elintarviketurvallisuusvirastoon. Näin muodostuisi tilanne, jossa sama viranomaistaho vastaisi sekä torjuntapäätösten tekemisestä että ko. päätöksistä aiheutuvien korvausten maksamisesta. Järjestely edistäisi valtakunnallisesti yhdenmukaisen linjan muodostumista niin torjuntapäätösten kuin korvaustenkin osalta.

44 Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

6 §: Pykälässä todetaan, että "Saatuaan 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muulla tavoin tiedon hukkakauran mahdollisesta esiintymisestä maakunnan on viipymättä suoritettava alueella katselmus..."

Tämä vaatimus on todella työllistävä, jos sillä tarkoitetaan, että jokaisesta uudesta hukkakauraesiintymästä olisi viipymättä tehtävä katselmus ja torjuntaohje. Säädös pitäisikin kirjoittaa muotoon: "...tarvittaessa suoritettava alueella katselmus." ja "... tarvittaessa annettava aluetta koskeva torjuntaohje."

11 §: Mitä tarkoitetaan Tarkastuskeskuksella?

50 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

31 §:ssä on viittaus vanhaan hankintalakiin.

42 § pykälässä säädetään, että maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä, ja 48 §:ssä säädetään, että tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt maakunta. Lisäksi 37§:ssä säädetään "toimivaltaisesta maakunnasta". Olisi hyvä yhdenmukaistaa päätöksentekijästä/viranomaisesta käytettävä ilmaus.

51 Laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

20 § 5 mom: momenttiin jäänyt vanhan hankintalain mukainen raja 30 000 euroa.

33 §:ssä on säädetty, että maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä ja 37 §:ssä on säädetty, että avustuksen maksamisesta päättää maakunta. Olisi hyvä yhdenmukaistaa pykälissä käytettävä päätöksentekijän ilmaisu. Vrt. lakiesitys nro 50.

52 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 aj 3 a §:n muuttamisesta

3 §:ssä ehdotettu muutos tehtävien siirtämisestä Maaseutuvirastolle on kannatettava. Maaseutuvirasto on luonteva paikka näille tehtäville, kun maakunta ei voi ottaa niitä hoidettavakseen. Maaseutuvirastossa on jo valmiiksi Makeraan liittyviä tehtäviä ja lisäksi alueet ovat pääosin peltoalueita.

54 Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

10§ Miten "välittävä toimielin" eroaa "toimivaltaisesta maakunnasta". Terminologiaa tulisi yhdenmukaistaa.

58 Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Pykälään 35 on lisätty maakunnalle velvollisuus periä maksuja maakunnan vahvistaman taksan mukaan. Ei ole kannatettava muutos suhteessa nykyjärjestelmään, jossa Elintarviketurvallisuusvirasto toimii maksujen perijänä. Kyseessä olisi työ, jossa osaaminen ja kokonaisuuden hallinta on tähän asti ollut Eviralla. Myös asiakkaiden tasapuolisen kohtelun nimissä tulisi käytännön koko maassa olla yhtenevä.

Yleisesti lakiluonnos nro 58 liittyen voi todeta, että osa nykyisin ELY-keskuksesta myönnettävistä luonnonmukaista tuotantoa koskevista poikkeusluvista puuttui, kun osa taas oli erikseen pykälissä mainittuna. Syy tähän ei täysin aukea. Loogisempaa ehkä olisi todeta vain yksiselitteisesti, että poikkeusluvut luonnonmukaiseen tuotantoon liittyen tekee maakunta.

61 Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa

3§ Maakuntien välinen sopiminen maksajavirastotehtävien hoitamisesta: Pykälän kolmas momentti on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen mielestä keskeinen, jotta maksajavirastotehtäviä voidaan maakuntaudistuksen jälkeen hoitaa alueella riittävällä resurssilla ja osaamisella.

4§ Resursointi/eriyttäminen. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkemyksenä on, että ilman maakuntien välistä sopimusta maksajavirastotehtävien hoitamisesta ko. tehtäviin on vaikea löytää riittävää laadullista ja määrällistä resurssia. Ns. "Voimaanpanolakia" koskevan luonnoksen 30§ (siirtymäsäännös) on myös tarpeellinen.

6§ Virka-apu: Tulisiko lisätä: "Maakunta on velvollinen antamaan sekä muille valtion viranomaisille ja toisille maakunnille virka-apua...". Maakuntien välisen virka-avun tarve tulee pysymään samalla tasolla kuin se nyt on ELY-keskusten välillä. Lainsäädännön tulisi varmistaa, että maksajavirastotehtävien sopimiskäytännöt eri maakuntien ja maaseutuviraston välillä olisivat helppoja ja nopeita.

72 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

12§ Maakunnan alueellinen toimivalta

Esityksessä tehtävät jaetaan kaikkiin maakuntiin. Erityisesti 2 momentin kohdissa 3 ja 4 mainitut tehtävät (metsämarjojen ja sienten varastointituki ja mehiläistalouden tuki) ovat kuitenkin volyymiltään niin pieniä tehtäviä, että niiden hoitaminen jokaisessa maakunnassa ei ole järkevää. Ko. tehtävät on tällä hetkellä keskitetty yhdelle ELY-keskukselle.

Vastaavanlaisia volyymeiltään pieniä tehtäviä on MMM:n hallinnonalalla runsaasti. Maakuntaudistuksen yhteydessä ne olisi järkevää "perata" sekä järjestää niiden toimeenpano sopivasti keskittäen 1-2 maakunnan hoidettavaksi

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

1 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta s. 311

Kehittämiskeskustelulle ehdotetaan 8 §:ssä uudeksi nimeksi maakunnan ja kuntien yhteistyö alueiden käytön suunnittelussa. Nykysäännöstä ei ole tarpeellista muuttaa esitetyllä tavalla. Kehittämiskeskustelut ovat käytännössä toimineet valtion ja kunnan välillä ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdessä kehittävästi. Jotta kehittämiskeskustelusta olisi tosiasiallista hyötyä, sen taajuus tulisi olla suurempi kuin kerran valtuustokaudessa. Keskustelua ei myöskään ole syytä rajata esitetyllä tavalla alueidenkäytön kysymyksiin.

Lakiehdotuksen 18 §:ssä ELY-keskusten vaikutukseltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita koskeva valvontatehtävä ehdotetaan poistettavaksi ilman, että tehtävää osoitetaan minkään viranomaisen hoidettavaksi. Kyseessä on merkittävä periaatteellinen muutos ja se edellyttäisi huomattavasti perusteellisempaa vaikutusten arviointia kuin lausuntomateriaalista ilmenee. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvominen kokonaisuutena ei ehdotetussa maankäyttö- ja rakennuslaissa kuuluisi minkään viranomaisen vastuulle.

Ehdotetun 19 §:n nojalla maakunnan tehtäviin ei kuulu alueidenkäytön valvontaan liittyvät tehtävät. Vaikka laillisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä ehdotetaan siirrettäväksi valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle, jää epäselväksi, miten yleinen kuntien maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva alueidenkäytön toimen valvonta on järjestetty ja miten se toteutuu.

Rakennusjärjestystä on voimassa olevan lain 72 §:n nojalla voitu käyttää siten, että kunta kuultuaan ELY-keskusta voi rakennusjärjestyksessä osoittaa alueet, joilla kaavoittamattomalle ranta-alueelle rakentaminen voi tapahtua suoraan rakennusluvalla. Tätä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin (72 § 4 mom), että maakunnan kuuleminen ei ole tällaista päätöstä tehtäessä tarpeellista.

Rakennusjärjestyksen tällainen käyttö on selkeästi kaavoitusta korvaava menettely.

Rakennusjärjestyksen käyttö tähän tarkoitukseen edellyttää huolellista ympäristövaikutusten selvittämistä ja toimivan vuorovaikutuksen järjestämistä ranta-alueen asukkaiden kanssa. Tämän laatusissa asioissa vuorovaikutus kunnan ja maakunnan välillä on hyödyllistä ja tarpeellista.

Rakennuksen purkamislupaa koskevaan 127 §:ään lisätään rakennusvalvontaviranomaisen arvokkaan rakennuksen purkamisilmoituksen tai purkamislupahakemuksen tiedottamisvelvollisuus siten, että tällainen ilmoitus on tehtävä kunnanhallituksen ohella valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle. Kun arvokkaan rakennetun ympäristön säilyttäminen on jo vanhastaan haluttu toteuttaa kuntien päätösin kaavoituksella tai muutoin säilyttämistä tukien, on tärkeää, että ehdotettua säännöstä täydennetään niin, että tiedottamisen tulee tapahtua myös maakunnalle.

Lakiehdotuksen 177 §:n 1 momentissa "asianomainen ministeriö" lienee yhdenmukaisuuden vuoksi syytä korjata ympäristöministeriöksi, kuten perusteluissakin on todettu.

Kaavapäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaan 201 §:ään on ehdotuksessa jäänyt vielä sana oikaisukehotus, joka esitetyllä lainmuutoksella muutoin 195 § esitetään poistettavaksi.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että maakunnan tulee saada tietää ja lausua alueellaan tapahtuvasta toiminnasta.

5 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lakiesityksen 5 §:ssä todetaan yhtenä maakuntien tehtävänä sitä, että se "toteuttaa osaltaan toimenpideohjelmaa ja seuraa sen toteutumista". Myös toimenpiteiden edistämällä on varsin suuri merkitys toimeenpanossa, joten ehdotamme kohtaa muutettavaksi seuraavasti: "edistää ja osaltaan toteuttaa toimenpideohjelmaa ja seuraa sen toteutumista".

Lain 5 § kohtaa 14 voi tulkita niin, että jatkossa toimenpideohjelmaa valmisteltaessa joudutaan tarkastelemaan myös vesimuodostumiin kohdistuvia yksittäisiä lupia ja päätöksiä. Tämä olisi kuitenkin huomattavan suuri työ, eikä se ole käytännössä mahdollista. Sen sijaan toimenpideohjelmasta irti kytkettynä tällainen tarkastelu olisi hyvinkin perusteltu ottaen huomioon maakuntien rooli vesien- ja merenhoidossa. Lainkohta ehdotetaan siten muutettavaksi muotoon

"Maakunnan tulee tarkastella yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa vesien tilaan vaikuttavia muiden lakien mukaisia ennakkovalvontatoimenpiteitä ja esittää tarvittaessa niiden saattamista ajan tasalle". Tämän lisäksi maakunnille mm. tulisi ympäristönsuojelulaissa varmistaa ympäristölupia koskevien muutosten vireillepano-oikeus.

Lakiehdotuksen 12 §:n mukaan vesienhoitoaluekohtaista toimenpideohjelmaa ei olisi mahdollista laatia eikä maakuntien yhteistyöstä mainita siinä tapauksessa, että sama vesistöalue on useiden maakuntien alueella. Olisi syytä selkeyttää sitä, että maakunnat voivat yhdessä laatia yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevan toimenpideohjelman.

Lakiehdotuksen 15 § on kirjoitettu siten, että myös tausta-asiakirjoista kuullaan ja ne on oltava nähtävillä kunnissa. Aiemmin tausta-asiakirjoihin on pitänyt olla mahdollisuus tutustua, mutta mielipiteitä niistä ei ole pyydetty, eikä niiden ole tarvinnut olla kunnissa nähtävissä. Toimenpideohjelmaa on pidetty tausta-asiakirjana. Tällä suunnittelukierroksella ollaan menossa sähköiseen toimenpideohjelmaan eikä sen toimittaminen kuntien ilmoitustauluille tule edes onnistumaan. Laissa tulisi säätää niin, että maakuntien tulee toimittaa alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi siten, kuin kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään ja ilmoituksen on oltava yleisessä tietoverkossa mielipiteiden esittämiselle säädetyn ajan.

Nykyisen vesien- ja merenhoitolain pykälä 28 §, joka velvoittaa valtion ja kuntien viranomaisia sekä viranomaistehtäviä hoitavia muita elimiä ottamaan soveltuvin osin toiminnassaan huomioon vesienhoitosuunnitelmat, on ilmeisesti poistettu. Olisi tärkeää, että tämä velvoite, täydennettynä maakunnilla, palautettaisiin lakiehdotukseen.

8 Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Esitetyn 7 §:n mukaan valtion lupa- ja valvontaviranomaisen ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä on rakennuksen ja kiinteistön omistajalle sekä kiinteistön naapureille varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi rakennuksen sijaintikunnalta ja museovirastolta on pyydettävä lausunto. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös järjestää tilaisuuden, jossa asianosaisilla, kunnalla, valtion viranomaisella ja maakunnalla on mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään. Kun arvokkaan rakennetun ympäristön säilyttäminen on jo vanhastaan haluttu toteuttaa kuntien päätöksin kaavoituksella tai muutoin säilyttämistä tukien ja maakunta haluaa tätä tukea, on tärkeää, että ehdotettua säännöstä täydennetään niin, että lausunnonantajiin lisätään maakunta.

Luku 2.10

Maakunta tulisi vesien- ja merenhoidosta, tulvariskien hallinnasta, maakuntakaavoituksesta ja merialuesuunnittelusta vastaavana viranomaisena lisätä tai täsmentää useaan kohtaan ympäristönsuojelulaissa (esim. 23-24§, 42§, 89§ 143§, 172§, 178§, 186§, 222§).

Vesienhoidon tavoitteet määrittävänä toimielimenä maakunnalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa niihin lupapäätöksiin, joilla on keskeinen merkitys vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisessa. Toisin kuin ELY-keskus, maakunta ei olisi ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaan yleistä etua valvova viranomainen, ei edes kalatalousasioissa. Tässä on ristiriita ehdotettuihin vesiasioiden säädöksiin. Vesilakiehdotuksen mukaan maakunta toimii viranomaisena sille säädetyissä tehtävissä vesitalousasioissa ja valvoo niissä yleistä etua. Maakunta toimii vesilaissa tarkoitettuna kalatalousviranomaisena. Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 42 §:n mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta tarvittaessa lausunto niiltä maakunnilta, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, sen toimialaan kuuluvista asioista. Perusteluissa viitataan erityisesti maakunnan alueiden käytön ja vesiasioiden osaamiseen. Valitusoikeutta lupapäätöksiin maakunnalla ei kuitenkaan ehdotuksen (191 §) mukaan ole missään asioissa. Tämä on puute, johon olisi tarpeellista saada muutos. Maakunnalla tulisi olla oikeus, kuten vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua yleistä etua valvovalla yksiköllä hakea sille kuuluvien tehtävien osalta muutosta lupaviranomaisen tekemään päätökseen, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan yleisen intressin turvaamiseksi tai lain soveltamiskäytännön turvaamiseksi. Vesienhoidon ympäristötavoitteiden turvaaminen/saavuttaminen ovat tällainen yleinen intressi, ja muutoksenhakuoikeutta voitaisiin käyttää tilanteissa, joissa hankkeen seurauksena voisi olla vesien ekologisen tai kemiallisen tilan heikentyminen.

Ympäristönsuojelulain mukaisilla lupa- ja valvonta-asioilla on hyvin usein vaikutuksia pinta- tai pohjavesien suojeluun ja hoitoon samoin kuin ympäristötiedon tuottamiseen, joten maakunnan osallistuminen käsittelyprosesseihin on tarpeen kirjata lakiin.

Lain 62-65 § on määräyksiä tarkkailusta. 65 §:n mukaisen aloitteen tulee voida tehdä myös maakunta vesien- ja merenhoidosta vastaavana viranomaisena. Koska velvoitetarkkailu on keskeinen osa vesienhoidon tarkkailua, tulee maakunnalla olla mahdollisuus antaa lausunto vesistötarkkailua koskevasta päätöksestä ja sillä tulee olla oikeus valittaa tarkkailupäätöksistä.

10 Laki maa-aineslain muuttamisesta

7§ :ään on tarpeen lisätä lausunnon pyytäminen myös maakunnalta vesienhoidosta vastaavana viranomaisena.

11 Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

Pykälässä 6 todetaan, että maakunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan ole osoitettu lainmukaisia tehtäviä maakunnalle lainkaan, vaan Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii päättävänä tahona kaikissa asioissa. Maakunnan ja valtion rooleja tulisi selkeyttää ja luonnonsuojelulaki tulisi lisätä myös maakunnille siirtyviä tehtäviä koskevien lainsäädäntömuutosten listalle. Maakunnan muihin tehtäviin perustuen olisi erittäin tärkeää, että maakunnalle säädettäisiin tehtävä edistää ja ohjata luonnon monimuotoisuuden suojelua sen keskeisissä tehtävissä maakuntakaavoituksessa ja kuntakaavoituksen edistämisessä, liikennejärjestelmäsuunnittelussa, vesien- ja merenhoidon suunnittelussa, tulvariskien hallinnan suunnittelussa sekä aluekehittämistehtävissä.

18 Laki Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1§:n muuttamisesta

Kohtaan 2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle on tarpeen lisätä maakunnat. Maakunnat tukeutuvat ympäristötiedon tuottamistehtävässään pitkälti Suomen ympäristökeskuksen kehittämiin ja ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Asiantuntijapalvelujen tuottaminen on tässä mielessä yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen ja maakuntien kesken.

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

Kiitokset ministeriöiden työntekijöille kovasta työstä liittyen lakimuutosten valmisteluun.

Clack Marjaliisa